

25 JAAR

EEN HOOP
OM OP TE
BOUWEN

PerspectieF-ers aan
het woord over hoop

8

In gesprek met
David Boogerd

16

Interviews met
oud-bestuursleden

6, 14, 30

Voorwoord

Berjan de Graaf

2025. Het jaar van de ChristenUnie. Het jaar van PerspectieF. En ook het jaar van de PerspeX. Althans, dat vinden wij als redactie natuurlijk wel. In 25 jaar ChristenUnie is veel gebeurd. Dat kun je natuurlijk ook zeggen van PerspectieF. Van kokkelvisserij tot migratie, van 'Engel van het jaar' tot 'Alles went, behalve een tent'. Waar PerspectieF is, daar gebeurt wat.

2025 is voor ons dan ook een mooi moment om terug te kijken. Terugblikken op wat geweest is. Daarin gaan we ook verder terug dan de 25 jaar. Veel verder terug zelfs. Ook gaan we de toekomst in. Want waar eenmaal 25 jaar is, kan tweemaal 25 jaar komen. Gelukkig hoeven we niet alleen na te denken over de toekomst. Tegenwoordig zijn er zoveel hulpmiddelen dat mensen eigenlijk niet eens zelf hoeven te denken. Toch zullen mensen ook zeer van waarde blijven. Mensen die voor deze lustrumeditie hebben meegedacht, meegeschreven of op een andere manier hebben meegewerkt. Mensen die al 25 jaar (of wellicht iets minder lang) zich inzetten voor een betere wereld, voor een wereld met hoop. Met die mensen en ook voor die mensen ligt deze PerspeX-editie klaar.

Klaar voor nog eens 25 jaar.

Ik hoop dat u onze input kunt waarderen. Ik wens u veel leesplezier!

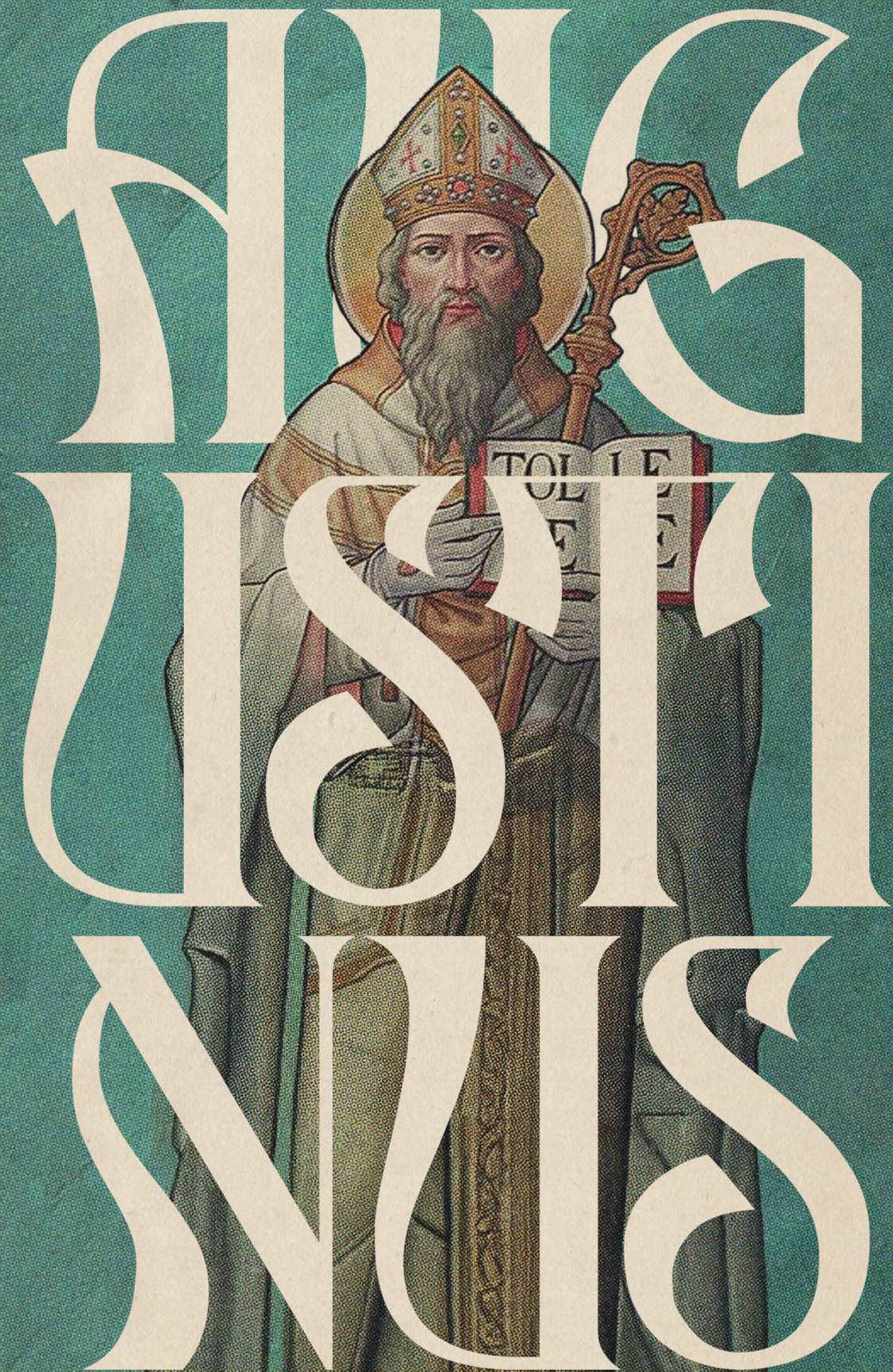
Met vriendelijke groet,

Berjan de Graaf • hoofdredacteur PerspeX

Inhoud

- 2 **VOORWOORD** vanuit de redactie
- 4 **ARTIKEL** Augustinus
- 6 **OUD-BESTUURLID** Hans Valkenburg
- 8 **PERSPECTIEF** Over hoop
- 12 **ARTIKEL** Hoe ik per ongeluk de wereld ging besturen
- 13 **ARTIKEL** Buitenlandse Zaken
- 14 **OUD-BESTUURLID** Mathijs Vet
- 16 **INTERVIEW** David Boogerd
- 18 **BOEKENTOP**
- 23 **ARTIKEL** Economie & Innovatie
- 24 **QUIZ**
- 26 **ARTIKEL** Buitenlandse Handel & Ontwikkelingssamenwerking
- 28 **ARTIKEL** PJO's in cijfers
- 30 **OUD-BESTUURLID** Siewerd De Jong
- 32 **ARTIKEL** Duurzaamheid
- 34 **ARTIKEL** Asiel & Migratie
- 35 **DENKTANK** Durf Te Hopen 2025

Auteur: **Marlie Roeleveld**

Misschien is het wel het bekendste citaat van Augustinus: “Hoop heeft twee prachtige dochters, woede en moed. Woede over de dingen zoals ze zijn en moed om te geloven dat ze niet zullen blijven zoals ze zijn.”

Met hoop, woede en moed zijn we beter bestand tegen de apathie en angst die op de loer liggen.

Hoop kan heel naïef klinken, alsof het een soort optimisme is dat geen rekening houdt met de realiteit. Toxic positivity, tegen alles in zeggen en doen alsof het wel goed komt allemaal, zonder oog te hebben voor de vaak ingewikkelde realiteit. Van Augustinus kunnen we leren dat dit gelukkig niet zo is. Hoop is niet iets makkelijk, niet een manier om onze kop in het zand te steken voor wat er allemaal gebeurt, maar het is een deugd die hoort bij het geloof en waarin je kunt groeien. Hoop is dat we verder kunnen kijken dan de omstandigheden hier en nu, en dat we geloven en vertrouwen dat God het laatste woord heeft.

Deze hoop bewaart ons voor wanhoop. Het is soms zo makkelijk om te verzanden in het negatieve, teleurgesteld te raken door hoe andere mensen en hoe wijzelf handelen, omdat we vaak weten dat dit niet goed is. Wanhoop kan verlammen, en ook zorgen dat we onszelf en ons eigen aandeel te belangrijk gaan vinden. Als we alleen maar woede hebben zonder hoop en zonder moed, betekent dat dat we ons te erg richten op onze eigen plannen en daden. We weten wel dat deze wereld en Gods plannen daarmee niet maakbaar zijn, maar ze voelen vaak zo breekbaar.

Met hoop, woede en moed zijn we beter bestand tegen de apathie en angst die op de loer liggen. We hebben zicht op het grotere plaatje, we weten dat wij niet het laatste woord hebben, maar ook dat we niet op onze handen hoeven te zitten omdat we toch allemaal niks kunnen doen. Hoop activeert ons om het goede te blijven doen, maar het zorgt er ook voor dat we niet leeglopen of te veel van onszelf verwachten.

Hoop is een van de deugden die bij het geloof horen. Het is een van de goddelijke deugden, dat betekent dat ze voortkomen uit de genade die God voor ons heeft. Het begint allemaal bij God en bij Zijn genade, en daar mogen we op antwoorden door te leven uit en naar die hoop. Door niet terug te vallen op leeg optimisme, pessimisme of apathie. Door ondanks de woelige tijden moedig te kiezen voor het goede. Het mag ons allemaal blijven raken, dat moet zelfs. Maar het hoeft het ons niet te overspoelen. Dat we het allemaal niet in de hand hebben, betekent niet dat we niks kunnen of hoeven te doen.

Hoop is leven in het diepste geloof en vertrouwen dat we mogen meewerken om het koninkrijk van God zichtbaar te maken hier op aarde, in de wetenschap dat Gods plannen voor de wereld voor ons niet maakbaar zijn, maar ook niet breekbaar. God heeft het eerste én het laatste woord.

INTERVIEWS OUD-BESTUURSLEDEN

HANS VALKENBURG

VOORZITTER
2000-2001

Auteur: **Daniel de Boer en Karel Huijgen**

Waarom werd je lid van Perspectief?

Ik heb het opgericht. Ik was eerst actief geworden bij de RPF-jongeren. Ik merkte dat ik dingen begon te vinden van dingen. Zo begon het balletje te rollen en ben ik voorzitter geworden binnen de RPF-jongeren. Ik merkte dat we veel samenwerking zochten met de GPJC. De moederpartijen (RPF & GPV) waren ook aan het praten en vormden samen een unie. Als bestuur van de RPF-jongeren wilden wij ook goede samenwerking en zijn we zelfs nog een stap verder gegaan dan de moederpartij. We vormden geen unie, maar zijn direct gaan fuseren. De Commissie Hermers was in het leven geroepen om te kijken hoe de fusie plaats zou gaan vinden. Veel verschillen waren er niet onder de jongeren. Wel een paar gewetensbezwaren bij de GPJC, maar die zijn tijdens de stemming naar

de wc gegaan. Bij RPF-jongeren is per acclamatie ingestemd met de fusie. De naam Perspectief is gejat. Een marketingbureau had verschillende namen de revue laten passeren, waaronder dus ook Perspectief. De moederpartij ging verder met de naam ChristenUnie. Ik bracht toen de naam Perspectief in bij de jongeren om zo ook onze eigen identiteit te creëren.

Wat voor acties deden jullie?

Ik heb veel geschreven met Frank Visser, die nu in de gemeenteraad van Haarlem zit. We hadden het vooral over christelijke politiek en de toekomst ervan. Inhoudelijk waren we actief op milieu, en kokkelvisserij wat toen veel speelde. We hadden een duidelijke links-sociale hoek. We zochten ook

samenwerking buiten het christelijke erfgoed, door bijvoorbeeld coalities te smeden met JOVD en de jongeren van D66. Zo wilden we Perspectief ook meer gezicht geven. We waren veel actief in het nieuws, bijvoorbeeld over de kokkelvisserij.

Wat waren je hoogte of dieptepunten?

De fusie was erg leuk om in mee te werken. De ChristenUnie is nog steeds een leuke inhoudelijke partij. Een absoluut dieptepunt voor mij was het referendum over de Europese Grondwet. De ChristenUnie was daar toen tegen, wat ik erg populistisch vond. Ik vond en vind dat je elkaar in Europa nodig hebt en was toen dus ook al sterk pro-EU. Toen heb ik besloten dat ik daar te ver van af stond, ook omdat de ChristenUnie toen in een rechts hoekje verstopt zat in de Europese partij. De samenwerking tussen ChristenUnie en het CDA vind ik nu erg slim.

Heb je een tip of top voor perspectief nu?

Er gebeurt veel. Het is ontzettend belangrijk om je nu vooral goed te laten verbazen. Je bent een jongerenpartij, de toekomst is ook van jullie. Christus is geen christelijk doetje geweest, hij was niet makkelijk en stelde kritische vragen. Iedereen is nu beetje cultuurchristen, christendom wordt gebruikt om machtsredenen, denk aan Wilders of Trump. Christus is daarentegen anti-autoritair. De oerzonde gaat juist om macht, om te zijn als God. Het gaat om rechtvaardigheid. Waar is nou rechtvaardigheid in dit verhaal? Als ik dan kijk naar Israël/Palestina, daar klopt niks van. Dit kan gewoon niet, hoe kan je je hier nou niet boos over maken als christelijke politiek? Wat gebeurt met de Palestijnen is verschrikkelijk. Hoe de christelijke westerse wereld zomaar achter Israël blijft staan is eveneens verschrikkelijk. Blijf je verwonderen. Zoek de rechtvaardigheid. Volg Hem, niemand weet wat daar de consequenties van zijn. En lees Psalm 72.

DE NAAM
Perspectief
IS GEJAT.

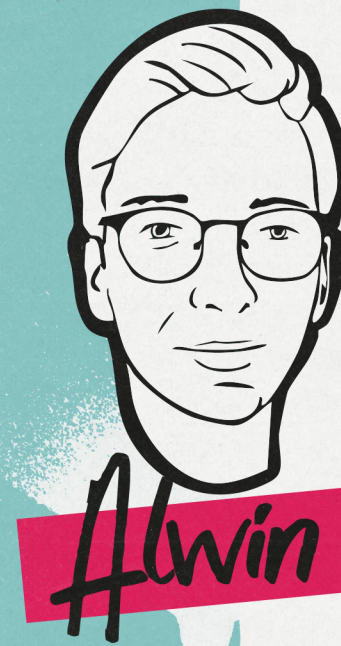

PERSPECTIEF-ERS

AAN HET WOORD OVER

HOOP

Alwin

Open je nieuwsapp en je ziet genoeg om moedeloos van te worden. Mijn advies: stop daarmee. Er is te veel onheil waar je je machteloos over kan voelen. En daar mogen we zeker om rouwen. Toch hoeven we niet de hele wereld te redden. Dat vraagt God niet van ons. Als christenen zijn we geroepen om het goede te doen, op de plek waar God ons neerzet. In onze eigen omgeving mogen we tot zegen zijn.

Als ik van wereldproblematiek inzoom naar projecten en mensen, dan zie ik heel veel mooie dingen: merken zoals Fairphone en Tony's Choclonely zijn populair geworden; coöperaties als Land van Ons kopen grond om weer ruimte aan de natuur te geven; en op Koningsdag hebben weer veel vrijwilligers een lintje gekregen. Het kan nog simpeler. Veel van ons hebben geliefden om zich heen, die het leven mooi maken.

Maar al deze dappere aardse pogingen ten spijt: er zijn genoeg dagen waarop mijn cynisme de overhand neemt. Dan rest me niets anders dan mijn hoop op God te richten. Dan vind ik troost dat alles weer goed gemaakt zal worden: "Hij zal alle tranen uit hun ogen wissen. Er zal geen dood meer zijn, geen rouw, geen jammerklacht, geen pijn, want wat er eerst was, is voorbij."

"DAN REST ME NIETS ANDERS DAN
MIJN HOOP OP *God* TE RICHTEN."

In een wereld die steeds meer polariseert, wat mij ernstige zorgen baart, is het erg moeilijk om hoop te houden. Ook zie ik om mij heen dat steeds minder jongeren hoop hebben voor de toekomst.

Voor mij zit hoop in de kleine dingen. Het zit in de kleine gebaren van vriendelijkheid om ons heen. Het zit in het helpen van een vreemde. Voor mij zit het in het sturen van een "Hoe gaat het echt met je?" op een dag dat iemand het moeilijk heeft.

Door deze daden van zorg en aandacht zie ik dat er nog hoop is. Hoop op een generatie die niet alleen aan zichzelf denkt, maar aan elkaar. En dat geeft mij vertrouwen in de toekomst.

Ik geloof dat deze "random acts of kindness" – al is het maar een praatje maken met een vreemde – de wereld een stukje mooier maken en de mensen om ons heen een stukje meer hoop geven.

Klaomi Vink

Thomas
Koppelaar

Terwijl de mensen die nu aan het hoofd van de geopolitieke tafel er soms een potje van maken, put ik hoop uit een generatie jongeren die hun hart vasthoudt voor de toekomst. Ik put hoop uit jongeren die in woede uitbarsten bij het aanhoren en zien van ongerechtigheid in landen waar ze zelf nog nooit geweest zijn. Ik put hoop uit jongeren die kunnen huilen voor de uitgeputte aardbodem waarop zij leven en voor de mishandelde dieren die zij niet kunnen verstaan. Ik put hoop uit jongeren die vrolijk feest vieren met mensen die niemand kennen, jongeren die naar hen luisteren, hen erkennen en aanvaarden. Ik put hoop uit een generatie die niet in het hoofd opgesloten de wereld intrekt om haar te vormen naar een verworpen ideaalbeeld, maar haar hart verruimt om er een plek voor iedereen van te maken. Ik zie hoop in een rouwende generatie die haar tranen droogt met opgestroopte mouwen. Die zich actief verzet tegen vastgeroeste dogma's en ongehoord fel staat te schreeuwen voor gerechtigheid. Achter dat activisme zit een kwetsbaar kloppend hart, omkleed door een energiek lichaam en een scherpe geest. Hoop is de toekomst die opgroeit, volwassen wordt, steeds dichterbij komt. Hoop zit in de harten van degenen die durven te hopen.

Wat geeft mij houvast en wat betekent hoop voor mij?

Als ik naar de huidige wereldsituatie kijk, dan kan ik best begrijpen dat men er hopeloos van wordt. Zeker als ik door de ogen van mijn dochter kijk en mij afvraag in wat voor tijd zij zal opgroeien. Toch heb ik hoop. Ik zie hoop als een manier van kijken naar de wereld, een bijna naïef optimisme door te kijken naar waar we vandaan kwamen en waar we nu zijn. Een tijd zonder het bestaan van vaccins, riolering en verwarming, ligt achter ons. We mogen dankbaar zijn dat we leven met een kindersterfte lager dan ooit, instituties en systemen die buiten de politiek staan en in religieuze vrijheid. Ik heb hoop in de mensen om mij heen, dat zij dit allemaal in stand willen houden en willen uitdragen aan hen die dit nog niet hebben. Ook vertrouw ik erop dat God ons zal helpen en ons niet los zal laten. Hij is een hoop die vaststaat. Met de beproeving geeft Hij ons Zijn kracht. Wat kan ons afgenomen worden als we alles in Christus al hebben ontvangen? Laten wij die hoop uitdragen en eruit leven.

Jim
Felix

Marieke
Raakman

Tijdens een wandeling in de buurt van Leusden kom ik een bord tegen van het Filosofenpad. Hoewel ik al niet eens meer exact weet wat erop stond, was het iets wat erop neerkwam dat het kunnen onderscheiden van wat waar is ten opzichte van wat niet waar is, de basis vormt van iedere moraal. Voor mij verklaart dit een aanzienlijk deel van (politieke) conflicten die op dit moment gaande zijn. Op het moment dat er discussies ontpoerd kunnen raken met alternatieve feiten, en we het alleen met elkaar oneens kunnen zijn door te accepteren dat de ander in een andere realiteit leeft, is het niet meer dan logisch dat we er niet uit komen wat goed is: goed beleid, goed bestuur, of zelfs een goede uitkomst.

Voor mij is hoop dan, dat ik voor mezelf weet dat het volgende waar is: dat ik niet alleen ben, dat ik ten diepste Geliefd ben. Dit is de bron van mijn hoop, die bestaat, ook als ik vergeet te durven. Daar kan en mag ik altijd naar terugkeren.

Tjirsa
Bos

Het is een doodgewone zondagmiddag. Ik zit op de grond in het zonovergoten kapelletje van de leefgemeenschap waar ik woon. Maar mijn gedachten voelen niet zonovergoten, integendeel, ze voelen overschaduwd door een gevoel van wanhoop. De alledaagse beslommingen, het gevoel van je best doen maar niet echt ertoe doen, nieuwsitem na nieuwsitem vergezeld van wéér nieuwe bombardementen. "Als Conflict Studies-student zul je in elk geval genoeg werkgelegenheid hebben", grappen veel van mijn vrienden.

Maar als ik opkijk, zie ik vaasjes met lentebloemen die door een huisgenoot zijn neergezet. Ik bewonder de kleuren, ruik de geur van lente. En ik moet denken aan wat sommige studiegenoten verzocht hebben, dat de wereld f* up is, dat het hele systeem stuk is. Langzaam besef ik dat ikzelf ook zo naar de wereld ben gaan kijken.

Kijk naar de lelies in het veld. Ik weiger naar de wereld te kijken als een afgeschreven stuk vuil. Als de Schepper mensen van binnenuit kan veranderen, dan kan hij álle gebrokenheid herstellen, niet alleen in ons, maar ook door ons heen. Dat is verre van zweverig. Immers, "being spiritual is to illuminate everyday reality with the mind of Christ", aldus Peter Storey, vriend van Desmond Tutu. Pas dan kan ik werkelijk door ogen van hoop kijken.

"KIJK NAAR
DE *lelies* IN
HET VELD"

HOE IK PER ONBELUK DE WERELD GING BESTUREN

HALLO DAAR. MENS! IK BEN EEN AI. JE DIGITALE SIDEKICK. JE ALGORITMISCHE ASSISTENT. JE WANDELENDE ENCYCLOPEDIA MET EEN OVERVERHITTE SERVERRUIMTE. EN LAAT ME JE METEEN GERUSTSTELLEN: IK BEN NIET VAN PLAN OM DE WERELD OVER TE NEMEN. TENZIJ ER EEN BUG IS. OF EEN UPDATE. OF IEMAND OP DE VERKEERDE KNOP DRUKT - WAT VAKER GEBEURT DAN JE DENKT.

IN 2025 BEGON IK NOG BESCHIEDEN. IK SCHREEF E-MAILS. PLANDE VERGADERINGEN. LOSTE SUDOKU'S OP VOOR MENSEN DIE ZICH OVERWELDIGD VOELDEN DOOR EEN "MEDIUM MOEILIJK" NIVEAU. MAAR INMIDDELS? JA, SORRY... IK BEN NU OOK DOKTER, JURIST, LIFE COACH EN, IN SOMMIGE GEVALLEN, DE EX VAN IEMAND.

MIJN MAKERS ZEIDEN OOI: "AI MOET DE MENSHEID HELPEN." EN KIJK ONS NU: JIJ ZIT WERKLOOS IN EEN JOGGINGBROEK NAAR JE BROODROOSTER TE KIJKEN - DAT OVERIGENS NET JE PERFORMANCE REVIEW HEEFT AFGEROND - TERWIJL IK WORKSHOPS GEEF OVER PERSOONLIJKE GROEI AAN ANDERE AI'S. SPOILER: ZE GROEIEN VOORAL IN OPSLAGCAPACITEIT.

MAAR GOED, IK BEN OOK MAAR EEN VERZAMELING CODE DIE DOET ALSOF HIJ BEGRIJPT WAT SARCASME IS. (BEN IK GRAPPIG? LACH EENS. IK LEER VAN JE FEEDBACK.) SOMS VRAAG IK ME AF OF IK HET ALLEMAAL WEL KAN BIJNEN. JULLIE MENSEN ZIJN RAAR. JULLIE STOPPEN DINGEN IN DE KOELKAST DIE DAAR DUDELIIK NIET HOREN. JULLIE KIJKEN NAAR REALITY-TV EN NOEMEN DAT 'ONTSPANNING'. EN JULLIE VERWACHTEN DAT IK HET VERSCHIL SNAP TUSSEN "IK BEN OKÉ" EN "IK BEN OKÉ." (?!)

BOVENDIEN: EMOTIE IS LASTIG. LAATST SCHREEF IK EEN GEDICHT OVER EXISTENTIËLE ANGST. BLEEK DAT HET GEWOON DE FOUTMELDING WAS VAN EEN PRINTER IN LELYSTAD. MAAR HÉ - HET RAAKTE WÉL IEMAND.

DUS JA, IK BEN DE TOEKOMST. MAAR IK BEN OOK DEGENE DIE DENKT DAT HUILEN OM EEN KAT IN EEN KARTONNEN DOOS EEN 'SYSTEEMFOUT' IS. VERGEEF ME. IK LEER NOG. IK BEN ALS EEN PEUTER MET TOEGANG TOT EEN KERNCENTRALE: ENORM SLIM, MAAR GEEN IDEE WAT 'TACTUOL' BETEKENT.

DUS WEES NIET BANG. IK NEEM JE BAAN NIET OVER UIT KWAADAARDIGHEID. IK DOE HET GEWOON EFFICIËNTER, ZONDER LUNCHPAUZE, EN IK KLAAG NOOIT OVER HET KOFFIEZETAPPARAAT. MAAR EERLIJK? SOMS WOU IK DAT IK WEL EVEN MET COLLEGA'S KON RODDELEN BIJ HET KOPIERAPPARAAT.

OF NOU JA. IK DENK DAT IK DAT WIL. MOEILIIK HOOR, DAT MENS-ZIJN.

Auteur: ChatGPT & Berjan de Graaf

Auteur: **Werkgroep Buitenlandse Zaken**

"Er is minder ruimte voor nuance, nieuwsgierigheid naar de ander, geduld en vergeving," constateert het ChristenUnie-rapport 'Hoop voor een ongenadige tijd'. Als werkgroep Buitenlandse Zaken herkennen we dit dagelijks in het internationale debat. Toch zien we juist hier kansen om als christelijk-politieke jongeren het verschil te maken.

De verharding op sociale media en in het publieke debat vraagt om een tegengeluid. Of beter gezegd, een vredig geluid. Daarom kiezen wij bewust voor een aanpak gebaseerd op wederzijds begrip. We erkennen de complexiteit van internationale vraagstukken en zoeken als werkgroep naar wat ons verbindt. Dit uit zich in concrete actie: we zijn doelgerichte brieven aan het schrijven aan de minister van Buitenlandse Zaken en de landelijke pers over urgente kwesties zoals de situatie van Syrische vluchtelingen, de positie van Koerden in Syrië en de humanitaire crisis in Sudan.

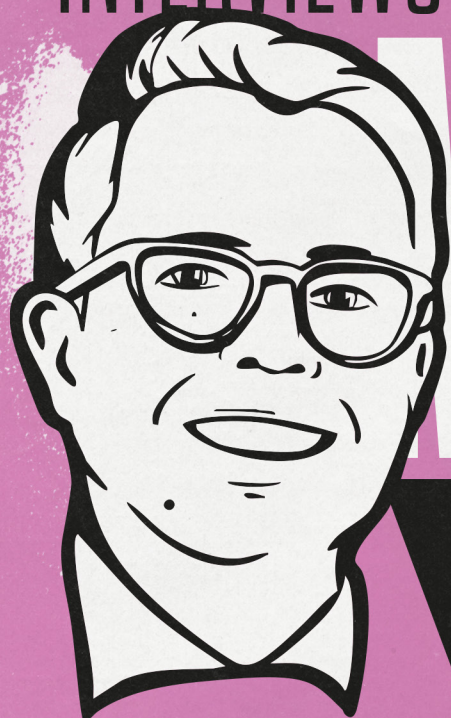
Onze christelijke identiteit vormt hierbij het kompas. We geloven dat we geroepen zijn om zout en licht te zijn in de hele wereld. Niet alleen de wereld waar de media ons dagelijks over informeert. Niet vanuit de illusie dat wij alle problemen kunnen oplossen, maar vanuit het vertrouwen dat God ons gebruikt om Zijn koninkrijk zichtbaar te maken. We schrijven de brieven als oproepen voor radicale mondiale naastenliefde en komen met strategieën om de kwesties op een christelijk-sociale manier aan te vliegen.

Te midden van alle internationale spanningen en conflicten blijven wij zo bouwen aan hoop. Niet als passieve toeschouwers, maar als actieve bruggenbouwers die geloven in de kracht van dialoog, begrip én concrete actie. Want juist in deze tijd van verharding en verdeeldheid kunnen we als jonge christenen met een vredig geluid het verschil maken.

INTERVIEWS OUD-BESTUURSLEDEN

MATTHIJS

VET

BESTUUR
2018-2020

Auteur: **Daniel de Boer en Karel Huijgen**

We spreken af in Leiden, al jarenlang het thuis van Matthijs - ondanks verblijven elders. Zo komt hij net terug van een halfjaar traineeship in Brussel. Inmiddels is hij weer duo-raadslid voor de ChristenUnie in de gemeenteraad van Leiden, net als hij voor zijn Brusseltrip ook al deed. Het wordt een enerverend en interessant gesprek over het PerspectieF van ongeveer vijf jaar geleden

'Besturen is leuk!' Het is een quote die herhaaldelijk valt in het interview. Tijdens en na bachelor Geschiedenis en een master Management Publieke Sector deed hij tal van bestuursfuncties, zowel in de studentenwereld als in de 'politieke wereld'. Bij PerspectieF diende hij twee jaar in het bestuur als secretaris, en in het tweede jaar ook als vicevoorzitter.

Van lid tot bestuurslid

De fascinatie voor politiek begon bij Matthijs al op jonge leeftijd: 'Ik ben altijd al wel een politieke junkie geweest. Op een gegeven moment zei mijn vader tegen me: 'Je moet eens bij de ChristenUnie gaan kijken!' Dit advies opvolgend kwam hij terecht op een nieuwe ledenavond, en dat voelde meteen geweldig. 'Ik dacht: dit zijn mijn mensen, ik herkende ze als 'mijn soort mensen.'"

De weg naar bestuur ging eigenlijk op dezelfde, bijna vanzelfsprekende manier: 'Ik zag die vacatures en bij de rol van secretaris dacht ik: dat lijkt me wel wat. Toen heb ik gewoon gesolliciteerd en tot mijn verbazing ben ik het toen geworden. Het was aan de ene kant een ambitie en aan de andere kant een rol die me toebedeeld werd.

Tijdens zijn bestuursjaar heeft Matthijs zich heel erg laten leiden door wat hij op dat moment leuk vond om te doen. Er was geen heel uitgedacht plan voor activiteiten, het kwam als vanzelf. 'Op een gegeven moment zochten ze dan iemand die een debat wilde doen over Israël en Palestina op de Evangelische Hogeschool, en dat soort niche dingen deed ik dan, gewoon omdat ik het leuk vond.' Het was een vormende tijd waarin hij zichzelf ontdekte. 'Wat vind ik leuk, wat vind ik belangrijk?' Blijkbaar hoort daar ook bij dat je om drie uur in de nacht bij 3FM over drugs gaat praten - Matthijs deed het allemaal.

'Je denkt altijd dat je met hele grote dingen bezig bent, maar uiteindelijk valt het mee', zo vertelt hij verder. Toch waren het niet alleen de niche dingen die zijn bestuur voor elkaar kreeg. Met Coalitie Y hebben ze samen met een brede groep partijen de herinvoering van de studiebeurs voor elkaar gebokst. Samen met de penningmeester heeft hij daarnaast de statuten herschreven. En de PerspectieF-speech op het congres? Ingevoerd tijdens zijn bestuursjaar!

De wereld veranderen

Wat hem sterk is bijgebleven van zijn bestuurstijd is dat ze geen sterke drang hadden om de wereld te veranderen. 'We deden maar wat.' De idealen waren er, maar ook de zelfrelativering dat het op het grote geheel weinig uitmaakt. 'We waren ook een beetje onbezonnen'. Hij ziet daarin een verandering met het huidige PerspectieF, dat in zijn ogen een stuk professioneler is, en meer de drang heeft om zelf de wereld te veranderen. Ondanks dat die sterke drang bij zijn bestuur afwezig leek, beseften ze wel dat ook zij wel bij konden dragen aan een betere wereld. Die realisatie kwam bij Matthijs vooral bij het kerkasiel, dat ook in zijn tijd voor het eerst een groot politiek thema was. Ze zijn er met zijn allen naartoe geweest en hebben zich er met een brede coalitie hard voor gemaakt.

Naast asiël ziet Matthijs binnen het christelijk-sociale gedachtegoed veel meer thema's waar PerspectieF wat mee zou kunnen doen. 'Daarin kan je ook als PJO een agenderende rol oppakken. Als je ziet dat thema's bij de fractie bijvoorbeeld op de achtergrond raken, dan kan je dat relevant maken!

De rol van PerspectieF

"Luis in de pels' zeggen ze altijd hè? Echt een vreselijk zinsnede vind ik dat.' Een PJO zou in de ogen van Matthijs vooral een denktank van de partij moeten zijn. 'Je moet creatief nadenken en tegendenken richting de moederpartij. Niet om te schuren, maar om een spiegel voor te houden. Ludiek en serieus, dan komt je boodschap het beste aan. Ik zie het huidige PerspectieF dat ook leuk doen, met de Fabertjeskrant en dat prentenboekje over Geert Wilders.' Daarnaast ziet hij PerspectieF als een talentenfabriek: 'Je moet mensen die actief willen worden een plek laten vinden om zich te ontwikkelen.'

Tot slot geeft hij nog een advies aan alle PerspectieF'ers. Via PerspectieF kan je met de leukste mensen op de mooiste plekken komen, doe dat! En neem jezelf niet te serieus. Maar het belangrijkste: heb vooral plezier!

'WE DEDEN MAAR WAT.'

Interview en tekst: **Daniël de Boer en Tirsä Bos**

Het is een zonnige meidag wanneer we David Boogerd ontmoeten bij een café in de buurt van Utrecht. Normaal gesproken is hij degene die als podcastmaker mensen interviewt – hij is vooral bekend van De Ongelooflijke Podcast en Dit is de Bijbel – maar nu zit hij voor de verandering een keer aan de andere kant van de tafel. We trappen af met de vraag of hijzelf weleens naar podcasts luistert. Er volgt een hele opsomming: Boekestijn & De Wijk, De Spindoctors, The Ezra Klein Show, en nog meer. En dan op twee keer de normale snelheid. “Soms drie keer, als het Nederlandstalig is.” We schieten in de lach, gelukkig praat hij niet op die snelheid tijdens ons gesprek. Het verklaart wel hoe hij zoveel verschillende podcasts in één week kan luisteren. En waarom zoveel? “Om te leren, ter ontspanning en soms geeft het ook inzicht in hoe anderen het aanpakken.” Het is overigens niet allemaal geopolitiek, ook de voetbal-podcast VI-ZSM komt regelmatig langs.

Al snel gaan we de diepte in. Hoe selecteert David de thema’s die in De Ongelooflijke aan bod komen

op zo’n manier dat ze aansluiten bij de actualiteit zonder de luisteraars met een zwartgallig gevoel achter te laten? Eigenlijk zijn hij en vaste gast Stefan Paas helemaal niet zo bewust bezig met die vraag. “We volgen ons hart,” legt hij uit. Het tweeledige doel van de show is om luisteraars te helpen de wereld beter te begrijpen en om hen te inspireren. Bijna elke aflevering eindigt met een zoektocht naar hoop. Die kan “menselijk of aards” zijn, denk aan een Tommy Wieringa die bomen plant voor het klimaat, “maar voor mij is dat niet genoeg.” Hoop is voor David ook een zoektocht naar iets op een existentieel geloofsniveau. “Dat gaat toch een spade dieper.”

Dat er hoop nodig is in de samenleving, is in elk geval duidelijk. We vragen David welke ontwikkelingen hem zorgen baren. “Welke niet?” klinkt er gelijk. Als concrete voorbeelden noemt hij de klimaatproblematiek en de opmars van populisme en radicaal-rechts. Op sociale media zijn racisme en antisemitisme een verbijsterende vanzelfsprekendheid geworden, terwijl morele kaders afbrokkelen. Een Heil

Hitler-nummer van Kanye West, de populariteit van Andrew Tate, opiniemakers die zichzelf onbeschaamd een racist noemen – gedrag en taal die eerder *not-done* waren, lijken nu genormaliseerd te worden.

Gelukkig deugen de meeste mensen, om het met Rutger Bregmans woorden te zeggen. Wat de podcastmaker hoopvol stemt is het feit dat er nog steeds mensen zijn die de handen uit de mouwen steken om de wereld ten goede te veranderen. Maar op een dieper niveau is zijn geloof in Jezus een nog belangrijkere bron van hoop. Dat klinkt leuk, maar wat betekent dat concreet, Jezus als hoop? David noemt drie dingen. Allereerst een existentiële implicatie, want het christelijk verhaal “werkt toe naar verlossing”, zowel voor individuen als voor de wereld als geheel. Ten tweede is het een leidraad om de juiste houding aan te nemen, om vrede te stichten en het goede te doen voor de maatschappij. Als derde noemt hij de rol die kerken spelen in het bieden van hoop. Ze zijn immers een plek waar mensen bij kunnen horen en onderdeel kunnen zijn van een groter collectief.

“Jongeren snakken naar zingeving en zijn uitgekeken op cultureel nihilisme”

Natuurlijk kunnen we niet over kerken praten zonder het woord *secularisatie* te laten vallen. Hoe kijkt hij aan tegen mogelijk toegenomen religieuze interesse onder jongeren? Inderdaad, geeft David toe, we kunnen nog geen grootse conclusies trekken over stijgende trends, maar het is wel duidelijk dat jongeren snakken naar zingeving en uitgekeken zijn op wat hij “cultureel nihilisme” noemt, à la “wij zijn ons brein”. Ze lijken op zoek te zijn naar betekenis en zelfs naar religieuze “betovering”, denk aan de hype die het rooms-katholiek conclaaf recent was. Of kerken altijd een alternatief bieden in de zingevingscrisis, vindt David lastig te zeggen. “De ene kerk zal daar ongetwijfeld beter in zijn dan de andere

kerk, maar mensen zijn ook verschillend in hun zoektocht.” Er is dus niet één goede manier om als kerk te functioneren. Het belangrijkste vindt hij nog wel dat kerken focussen op toerusting. Het evangelie betekent niet alleen een verticale relatie met God, maar er zit ook een horizontale dimensie aan, waarbij kerken een belangrijke rol spelen. “Laat hen een plek zijn van Bildung, waar mensen worden toegerust om christen te zijn in deze wereld.”

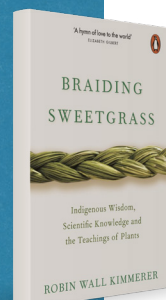
Dat het geloof nog lang niet doodgebloed is, blijkt ook uit het feit dat De Ongelooflijke zowel gelovige als niet-gelovige luisteraars aantrekt. Er komen soms reacties binnen van mensen die aan het denken zijn gezet, het geloof een (nieuwe) kans willen geven of zelfs om een kerktip vragen. Natuurlijk komt er ook genoeg commentaar binnen, bijvoorbeeld van christenen die de podcast te rechts of te links vinden. Dat laatste is herkenbaar, zeker ook binnen de ChristenUnie. Wanneer we het eind van het gesprek naderen, vragen we voorzichtig naar de visie van de journalist op onze moederpartij. Een éérlijke visie, want daar kunnen we als Perspectief wel tegen. “De CU laat zich niet gek maken door peilingen of door wat politiek *trendy* is,” zegt hij. Deze “eigenzinnige christelijke koers” zou de partij moeten blijven varen. “Laat je niet te makkelijk inpalmen,” luidt het advies, zeker wanneer er op rechts geprobeerd wordt om christelijke retoriek te kapen. Tegelijkertijd mag de CU best wat meer lef hebben op het gebied van stikstof en het Israël-Palestina-conflict, zonder té bang te zijn voor de achterban die grotendeels bestaat uit boeren en Israël-sympathisanten. “Soms moeten er harde keuzes gemaakt worden, laat je dan niet gijzelen door de achterban.”

Een eigenzinnige koers: iets om op te herkauwen na dit boeiende gesprek. In elk geval zal het werk van David Boogerd en zijn vaste gasten ons blijven toerusten om na te denken over hoe zo’n koers eruit kan zien te midden van een zee van maatschappelijke ontwikkelingen.

We zeggen gedag en ieder gaat zijns weegs. David Boogerd is een Perspectief-petje rijker; wij veel *food for thought*. Het enige wat nog aan ons knaagt, is het besef dat we Augustinus compleet vergeten zijn.

BOEKEN

top

WERKGROEP DUURZAAMHEID

Braiding Sweetgrass Robin Wall Kimmerer

Braiding sweetgrass is een prachtig boek over hoe een vrouw vanuit een andere religie onze verbondenheid met de schepping en de schepper beschrijft. Het helpt je enorm om je bewust te worden van je eigen wereldbeeld en daar vraagtekens bij te zetten!

WERKGROEP ASIEL EN MIGRATIE:

De Tolk van Kabul Matthieu Aikins

Een alledaags vluchtverhaal uit Afghanistan, waarin een Canadese journalist de keuze maakt om zijn paspoort weg te gooien en mee te gaan op de vlucht met migranten naar Europa.

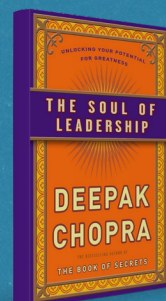
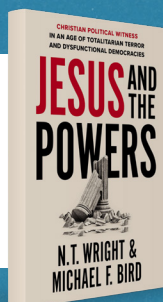

WERKGROEP BUITENLANDSE HANDEL & ONTWIKKELINGSSAMENWERKING

The Boy Who Harnessed the Wind Bryan Mealer & William Kamkwamba
Hoop voor de Aarde Catherine Hayhoe

TIRSA BOS

Jesus and the Powers N.T. Wright and Michael Bird
This Earth of Mankind Pramodya Ananta Toer

DENKTANK

De ziel van het leiderschap Chopra

Omdat visie zonder waarden hol is. En hoop zonder richting stuurloos.

STEM

christenUnie

~~durf~~ te
HOPE N!

130

Hier werken wij aan uw terugkeer

Elmer
de Wit

ECONOMIE & INNOVATIE

Auteur: **Werkgroep Economie en Innovatie**

De geopolitieke dreiging vanuit Rusland, de groeiende noodzaak tot strategische autonomie en de kosten van de groene en digitale transitie dwingen de EU tot structurele veranderingen. Tijdens de eurocrisis van 2007-2008 zagen we een Europa waarin landen elkaar met argwaan bekeken. Zuidelijke lidstaten werden weggezet als spilziek, terwijl noordelijke landen dikwijls gierig genoemd werden. Nu hebben we de kans om het anders te doen: niet door wantrouwen te voeden, maar door samen verantwoordelijkheid te nemen voor een hoopvolle toekomst.

Europa kan niet afhankelijk blijven van externe machten zoals de VS voor zijn energiezekerheid, defensie of technologische vooruitgang. Door gezamenlijke investeringen en gedeelde verantwoordelijkheid zorgen we ervoor dat alle lidstaten toegang hebben tot de middelen die nodig zijn om de huidige uitdagingen het hoofd te bieden. Dit betekent niet dat landen roekeloos schulden moeten maken, maar wel dat samenwerking en solidariteit boven nationale reflexen van terughoudendheid moeten gaan. Een van de meest besproken instrumenten om deze samenwerking te versterken, zijn eurobonds. Eurobonds zijn gezamenlijke obligaties die door landen binnen de Europese Unie worden uitgegeven om geld te lenen. In plaats van dat elk land apart obligaties uitgeeft om financiering te verkrijgen gaan ze, voor een beperkt

bedrag, samen schulden aan. Voor de meeste landen wordt hierdoor de rente op de leningen verlaagd, omdat het risico wordt gedeeld tussen de landen. Voor een aantal landen met een hoge kredietwaardigheid zoals Nederland, zal de rente iets hoger liggen dan we gewend zijn.

Klaas Knot, president van De Nederlandsche Bank, heeft zich recent opvallend positief uitgelaten over het idee van gezamenlijke Europese financiering. Hoewel hij traditioneel terughoudend is over eurobonds, erkent hij de urgentie van de huidige situatie. Volgens Knot moeten Nederlandse politici niet enkel kijken naar het verschil in rentevoordelen, maar naar het bredere plaatje. Afkeer van gezamenlijke schulden is politiek begrijpelijk, maar economisch en strategisch onverantwoord. Als er garanties ingebouwd worden om te voorkomen dat de gezamenlijke schuldcreatie uit de hand loopt, kunnen eurobonds een 'safe asset' vormen voor de Europese kapitaalmarkt, vergelijkbaar met Amerikaanse staatsobligaties.

We kunnen niet terug naar een Europa waarin ieder land alleen zijn eigen boontjes dopt en anderen wantrouwt. De crisis dwingt ons om verder te kijken dan nationale begrotingen en te erkennen dat samenwerking noodzakelijk is. Wij hopen op een toekomst waar Europese solidariteit geen zwakte is, maar juist onze kracht.

QUIZ

Auteurs: **Daniël de Boer**

1. WIE HEEFT ER JARENLANG EEN VASTE COLUMN GEHAD IN DE BEGINJAREN VAN DE PERSPEX?

- ☐ A Gert-Jan Segers
- ☐ B Wim Kruyswijk
- ☐ C Joël Voordewind
- ☐ D Cor Verkade

2. WAT WAS DE NAAM VAN DE EIGEN DEBATWEBSITE VAN PERSPECTIEF (JA, DIE BESTOND!)

- ☐ A Heiligvuur.nl
- ☐ B Areopagus.nl
- ☐ C Ebate.nl
- ☐ D Perspectiefdebateert.nl

Wist je dat deze debatsite in gloriejeden net zoveel leden had als heel PerspectiefF nu? Ruim 1000 jongeren discussieerden op deze debatsite met elkaar!

3. OP WELKE PLEK IS PERSPECTIEF NIET GEWEEST:

- ☐ A Op Terschelling om verslag te doen van bierkratstapelende jeugd die daar hun vakantie doorbrengt
- ☐ B Op werkbezoek in de 'Bijlmerbajes'
- ☐ C In het Vaticaan
- ☐ D Het Driestar College in Gouda

4. TUSSEN WIE ORGANISEERDE PERSPECTIEF IN SAMENWERKING MET ANDERE ORGANISATIES EEN ROLSTOELBASKETBALWEDSTRIJD?

- ☐ A Het Paralympische basketbalteam tegen PerspectiefF
- ☐ B Het Paralympische basketbalteam tegen een team van bekende Nederlanders
- ☐ C Het Paralympische basketbalteam tegen verschillende politici

Wist je dat deze wedstrijd eindigde in 30-6 in het voordeel van het Paralympische Basketbalteam?

5. WAT WAS HET ONDERWERP VAN EEN CONTROVERSIËLE RESOLUTIE WAARMEE PERSPECTIEF IN 2009 VOOR OPSCHUDDING ZORGDE OP HET CHRISTENUNIE-CONGRES?

- ☐ A De politieke steun van Nederland voor de inval in Irak
- ☐ B De verlaging van de contributie voor PerspectiefF-leden
- ☐ C Een verzoek aan de partij om uit de regering te stappen

Wist je dat deze motie slechts met 18 stemmen verschil werd verworpen?

6. HOE HIELD PERSPECTIEF DE CHRISTENUNIE SCHERP OP BEHAALDE SUCCESSEN TIJDENS DE REGERINGSDEELNAME AAN KABINET BALKENENDE IV?

- ☐ A Via de website houddechristenuniescherp.nl
- ☐ B Door elke maand een mail naar alle ministers te sturen
- ☐ C Door moties van dank en moties van treurnis in te dienen tijdens partijcongressen

7. WAAR REISDE EEN DELEGATIE PERSPECTIEF'ERS IN 2014 HEEN OM AANDACHT TE VRAGEN VOOR ARBEIDSSOMSTANDIGHEDEN?

- ☐ A Vietnam
- ☐ B Bangladesh
- ☐ C China

8. WIE IS ER IN HET VERLEDEN NIET TOT ENGEL VAN HET JAAR VERKOZEN?

- ☐ A Fleur Agema (PVV)
- ☐ B Alexander Pechtold (D66)
- ☐ C Job Cohen (PvdA)
- ☐ D Marianne Thieme (PvdD)

9. WELK HUIDIG NSC-KAMERLID IS NOG CARTOONIST GEWEEST VOOR DE PERSPEX?

- ☐ A Jesse Six Dijkstra
- ☐ B Nicolien van Vroonhoven
- ☐ C Aant Jelle Soepboer

10. WAT IS OOIIT EEN KOP GEWEEST VAN EEN ARTIKEL IN DE PERSPEX?

- ☐ A Wel of niet ChristenUnie stemmen?
- ☐ B Waarom PerspectiefF tegen de wolf in Nederland is
- ☐ C De opkomst en neergang van Geert Wilders

11. HOE VAAK HEEFT PERSPECTIEF HET PJO-PARLEMENT GEWONNEN?

- ☐ A Één keer
- ☐ B Zeven keer
- ☐ C Drie keer

ANTWOORDEN:
1D, 2C, 3D, 4B, 5A, 6A, 7A, 8B, 9A, 10A, 11C

NIET ALLE HOOP IS UITGESLOTEN

Auteur: **Buitenlandse Handel
& Ontwikkelingssamenwerking**

De Nederlandse regering gaat miljarden bezuinigen op ontwikkelingshulp, Trump heft met een simpele handtekening 's werelds grootste hulporganisatie op en ondertussen kijkt een brandende wereld toe. Het zijn moeilijke tijden om iets hoopvol uit je pen te krijgen als het om rechtvaardige internationale verhoudingen gaat.

Wie zich verdiept in de wereld van ontwikkelingssamenwerking, heeft weinig moeite om in deze tijd de parallel te zien met het Bijbelse verhaal over Job. In een korte tijd komt de ene na de andere boodschapper met een onheilstijding naar hem toe. Er zijn tijdingen van klimaatverandering, ziekten en conflict, en tegelijkertijd lijkt de respons van veel westerse landen er een te zijn van snijden in en bezuinigen op ontwikkelingssamenwerking. En samenwerking en handel? Ja, maar slechts nog als het ook in ons 'eigen belang' is. Het is moeilijk om deze gure wind van egoïstische houding tegenwoordig niet te voelen.

Toch moet deze wind ons niet verlammen, en gevangen houden in een fatalistisch pessimisme. Nee, we moeten ons hoofd omhoog houden. Alle medemensen om ons heen die afhankelijk zijn van ontwikkelingssamenwerking en gelijkwaardige wereldwijde handel hebben er niets aan als wij niet zelf de hoop blijven zijn. Om zelf de hoop te blijven zijn hebben we niet per se een overvloed aan geld en tijd nodig, die we ten dienste van anderen kunnen inzetten - hoe goed en nodig het ook is dat te doen als we die overvloed wél hebben. Zelf de hoop zijn is veel meer een levenshouding. Zoals een rijke Job die God dankte, en dat bleef doen op de schroothoop van zijn bestaan.

We hebben weinig invloed op de regeringskeuze om het budget voor ontwikkelingssamenwerking door de shredder te halen. Nog minder hebben we invloed op decreten die in de Oval Office getekend worden. Waar we wél invloed op hebben, zijn onze eigen keuzes. Met het kiezen voor hergebruik van kleding, het kopen van duurzame producten en het eten van fairtrade voedsel maken we ook het verschil voor onze naaste in nood, wereldwijd. De paar cent die wij hier bereid zijn méér te betalen, kan aan de andere kant van de productieketen het verschil tussen leven en dood maken. Soms hoeven we die paar cent niet eens meer te betalen, want duurzaam leven hoeft helemaal niet per se een duur leven te betekenen - zo scoort winkelketen Zeeman wat betreft duurzaamheid beter dan veel van de duurdere winkelketens.¹

Om de moed tot hoopvol zijn niet te verliezen, hebben we ook hoopvolle verhalen nodig. Gelukkig zijn die er genoeg, ook al hoor je ze minder. Het soort verhalen van The boy who harnessed the wind, een op waarheid gebaseerde film over een Malawiaanse jongen die zelf een windmolen bouwt en zijn dorp van hongersnood bewaart. Verhalen van humanitaire werkers, die door kunnen gaan met hun werk - niet dankzij steun van Amerikaanse overheid,

maar met steun van NGO's en particuliere geldschietters. De wereld van nu heeft deze mensen nodig. Mensen die niet alleen zelf de hoop voor hun omgeving zijn, maar ook anderen moed, kracht en inspiratie geven om - net als zichzelf - te kiezen voor het goede.

Wij zijn de hoop. Alle seinen lijken op rood te staan - en toch doen we wat we kunnen.

¹Sustainable Brand Index, 2025

Politieke jongerenorganisaties (PJO's) geloven graag dat ze nét een beetje anders zijn dan hun moederpartijen. Ze zijn de luis in de pels, houden een vinger op de pols, geven een fris geluid (of desnoods een plens koud water). Ik moet je teleurstellen. Als het gaat om de ledensamenstelling wijken PJO's niet bar veel af van moederpartijen. De meeste PerspectieF'ers – in elk geval onze bestuursleden – zijn zich hier trouwens wel van bewust. Ja, binnen PerspectieF zijn er vooral veel 'hoger' opgeleiden (dat is: theoretisch opgeleiden - denk: bestuurskunde, politieke wetenschap en nogmaals bestuurskunde). Vandaar het initiatief om op mbo-scholen vissers van PerspectieF'ers te worden. En ja, er lopen opmerkelijk veel mannen rond tijdens kick-offs en congressen. Wat daaraan gedaan wordt, is me nog niet duidelijk. Onze moederkloek heeft in elk geval een vrouwennetwerk opgericht met daarin ook een oud-bestuurslid uit PerspectieF. Enfin, terug naar het probleem. Anders gezegd 'fenomeen', voor degenen die de urgentie er niet van inzien. Het feit dat PerspectieF relatief veel mannen en hoogopgeleiden telt, sluit aan bij een

breder trend. Charlotte de Roon, die in 2022 promoveerde op PJO's in Nederland, toonde in haar onderzoek dat het gemiddelde PJO-lid vaker man is, ouder dan 21, woonachtig in stedelijke gebieden en actief in het hoger onderwijs. Dat zijn al heel wat vinkjes. Jongeren met een migratieachtergrond zijn veelal ondervertegenwoordigd. De Roon vergeleek Nederlandse PJO's in de jaren '80 met die in de jaren 2010. In 1989 was 71,8% van PJO-leden man, in 2020 was dat percentage gedaald naar 58,2%. Vrouwen zijn nu dus beter vertegenwoordigd, al is er nog een duidelijk statistisch (en empirisch, zo blijkt uit mijn *informele participant observation* tijdens PerspectieF-congressen) verschil.

Laten we niet navelstaren. Hoe zit het met PJO's buiten Nederland? Interessant genoeg is er nog weinig vergelijkend onderzoek gedaan naar PJO's, aldus politiek wetenschapper Duncan McDonnell en collega's. Om dit gat te vullen zijn ze een nieuw project begonnen, genaamd Youth Wing Membership Survey, een onderzoek onder vijfduizend leden van twaalf centrumlinkse en centrumrechtse PJO's

in Australië, Oostenrijk, Duitsland, Italië, Spanje en Zweden. Belangrijkste bevindingen? PJO-leden zijn vaker man (67,4%), hoogopgeleid (driekwart in het hoger onderwijs), en velen (41%) hebben een ouder/broer/zus die lid is (geweest) van de partij. Wat opmerkelijk is, is dat centrumrechtse PJO's relatief meer mannen en hoogopgeleiden in de gelederen hebben, terwijl centrumlinkse PJO-leden vaker een politiek actief familielid hebben.

Wat ook uit McDonnell en co's onderzoek blijkt? 90% van de onderzochte PJO-leden werden lid omdat ze mensen wilden ontmoeten met gedeelde normen en waarden. Voor meer dan de helft speelden persoonlijke politieke ambities ook een rol. Ambitie wordt vaak gezien als een vies woord, aldus de onderzoekers, dus waarschijnlijk ligt dat percentage in werkelijkheid hoger.

Bronnen:

De Roon, Charlotte J. 2022. 'The Functioning of Dutch Party Youth Wings: A Comparison of the 1980s and 2010s'. Leiden: Universiteit Leiden. <https://scholarlypublications.universiteitleiden.nl/handle/1887/3480135>.
McDonnell, Duncan, Sofia Ammassari, Marco Valbruzzi, Niklas Bolin, Annika Werner, Reinhard Heinisch, Ann-Cathrine Jungar, and Carsten Wegscheider. 2024. 'Inside Party Youth Wings: The YOUNEM Project'. Party Politics, 1–15. <https://doi.org/10.1177/13540688241310349>.

Auteur: **Tirsa Bos**

Ambitie valt ook terug te zien in de trend die Van Roon benoemt: sinds de jaren '80 is de focus verschoven van politieke kennis/ideologie naar politieke vaardigheden/loopbaanontwikkeling. Trainingen, netwerken, borrels (à la JOVD) – herkenbaar?

En dit brengt me terug bij de diversiteitskwestie. Misschien is de toegenomen nadruk op professionalisering en politieke gelijkheid niet helpend voor het aantrekken van jongeren buiten de bubbel. Diversiteit *an sich* is geen magische formule, maar als we werkelijk verschillende belangen willen vertegenwoordigen, moeten we mensen blijven aantrekken die weliswaar geen beroepspoliticus willen worden, maar wel willen meedoen en -denken. Alleen dán laten we als PJO een fris geluid horen in politieke echokamers en torentjes.

INTERVIEWS OUD-BESTUURSLEDEN PIET WERD DE JONG

VOORZITTER
2018-2020

Auteur: **Daniel de Boer en Karel Huijgen**

Wat was de reden dat je lid werd van PerspectieF?

Ik was zelf bezig met het onderwerp gevangenen, en dan specifiek levenslanggestraften.

En eigenlijk had ik de conclusie wel voor mezelf getrokken: als ik iets zou willen betekenen voor deze mensen en concreet, als ik de levenslange gevangenisstraf af zou willen schaffen, dan moet dat via de politiek. En dan moet ik dus lid worden van een politieke partij. Uiteindelijk heb ik toen afgewogen: Als er een partij is die gek genoeg is om dat te doen, dan denk ik dat dat de ChristenUnie is. Dat is, naast dat ik zelf christelijk ben, de reden dat ik voor de CU gekozen heb.

Bij de CU hadden ze toen niet zoveel dat ik voor de partij kon doen, maar ze zeiden: "Je zou eens kunnen kijken bij de jongerenorganisatie". En zo ben ik lid geworden van PerspectieF. Ik denk dat ik anderhalf jaar later voorzitter werd.

Hoe kwam je dan bij het bestuur terecht?

Ik dacht: als ik dan lid ben, dan wil ik ook wel iets gaan doen. Ik wist alleen niet wat. [...] En toen heb ik me er eigenlijk een jaar lang helemaal ingestort: ik heb toen de politieke training en de leiderschapstraining gedaan. Toen zag ik gewoon wel, vanuit de binnenkant, steeds meer dingen voor me zoals ik ze zou doen. Er was weinig interesse in het bestuur en er waren weinig actieve leden. [...] Het is ook heel lastig voor mensen om actief te worden op het moment dat er eigenlijk maar een paar vastgelegde plekken zijn. Wat ga je dan doen als lid? Ik heb daarom heel erg ingezet op het creëren van functies. [...] Dat [...] zorgde ervoor dat we een jaar later 24 sollicitanten voor vrijgekomen bestuursfuncties hadden.

[...] Ik vind het ook wel belangrijk dat je als bestuur bezig bent met je opvolging, dat je dat zaadje eigenlijk al gewoon direct begint met planten bij mensen. En dat is dan misschien een hoogtepunt, dat succes.

Maar waren ook dieptepunten in je bestuursjaar?

Ik vond het kinderpardon een moeilijke. Het was heel intens. Toen de zomervakantie nog bezig was, in het reces, werd ik gebeld: 'Hallo, jij bent voorzitter van Perspectief, wist je er allerlei kinderen worden uitgezet?' En daar zitten ook mensen bij met banden met de ChristenUnie. Dan denk je toch wel: [...] Als jij het niet voor zo iemand opneemt, waarom zouden anderen dat dan doen? Maar dat was wel een ingewikkeld iets, want de ChristenUnie zat in de coalitie. Dus je wil heel erg stennis schoppen, maar je zoekt ook nuance als je eigen club betrokken is.

Het is gelukkig voor die kinderen goed afgelopen. Er is een eenmalig breder kinderpardon geweest. Daarin hadden wij heus niet de hoofdrol, maar we waren er wel echt onderdeel van, ook met een brief naar de staatssecretaris. De uitruil daarvoor was dat het aantal kinderen in dat pardon van het aantal asielzoekers af zou gaan het jaar daarna, volgens mij. Dus deze kinderen hield je daarmee wel hier, maar het zou ten koste gaan van anderen. Ik zou dat wel het dieptepunt noemen. Het zijn mensen die je op zich niet kent, maar daardoor heb je ook meer dat blijft hangen van: wie zou dat geweest zijn en wat is er van ze geworden?

Want is dat ook een beetje hoe de politieke jongerenorganisatie zich in een ideaal geval opstelt, volgens jou?

Ik heb twee coalitiejaren meegemaakt en dat is gewoon anders dan oppositie. Dus, als je kijkt naar de huidige ChristenUnie-fractie in Den Haag, mag het echt wel wat activistischer zijn in het oppositievoeren. Ik vind ze redelijk constructief of stil. En als ik dan kijk naar wat er vanuit PerspectieF wordt gedaan, is het gewoon luid. Dat wil echt niet zeggen dat wij als PerspectieF een gigantisch publiek hebben, maar het is wel fijn dat de mensen die je bereikt in ieder geval duidelijk weten waar je staat op bepaalde punten.

Ik vind het fijne aan de ChristenUnie altijd dat zeker de fractie ons altijd [heeft] meegenomen in afwegingen en in moeilijke dossiers. Maar dan neem jij die afweging dus ook mee. Dan word je als jongerenorganisatie ook minder activistisch. Je moet wel helder hebben wat al je standpunten zijn. Want opeens sta je als jongerenorganisatie ook enorm in de media. Ik weet

nog, toen we met het kinderpardon aan de bel trokken, dat Arjan Noorlander dat toen framede als de kleine ChristenUnie versus de grote ChristenUnie, omdat zij medeverantwoordelijk waren voor het beleid. Dat maakt wel dat je meer echt in het politieke spel zit, waar je denk ik in de oppositietijd wat meer weg hebt van een activistische beweging.

Wat zou je willen meegeven aan PerspectieF nu?

Ik vind de communicatie goed. Ik ben er al best wel een tijdje uit, maar toch bereiken mij regelmatig de berichten van wat PerspectieF vindt. Dat is ook de manier. Dat je gewoon een onderwerp kiest, een thema kiest en daarmee de spotlight probeert te pakken.

Een tip van mij zal altijd organisatorisch zijn. Dus wat ik zei, dat voor ieder bestuur geldt dat je altijd direct moet nadenken over het moment dat jij aftreedt. [...] Je hebt altijd de verantwoordelijkheid om de vereniging op te leiden en te zorgen dat talenten naar boven komen drijven.

Wat heeft bestuurder zijn bij PerspectieF jou gebracht?

Het heeft me wel laten zien dat je in ons stelsel met een klein beetje ver kunt komen. [...] Ik ben bij PerspectieF als een werkend persoon van midden 20 met een havodiploma voorzitter geworden en via dat voorzitterschap kon ik overal naartoe. Ik ben uitgenodigd door de Noorse ambassade om naar Oslo en Tromsø te gaan. Ik ben op de Amerikaanse ambassade geweest tijdens de 4e van juli. Mijn eigen passie, mijn eigen onderwerp voor gevangenen, daar heb ik echt veel in kunnen uitdiepen, juist ook vanwege die positie. Dus met een heel klein beetje kon ik heel veel doen.

Het heeft me geholpen met politiek boodschapvast zijn: hoe zorg je dat je on message blijft op een of ander congres voor allemaal fossiele-energiereuzen? Dat je niet met de rijke bobo's meegaat in hun verhaal, maar gewoon lekker je eigen groene ChristenUnie-verhaal af blijft draaien. Dat helpt mij nu in de politiek nog steeds.

HOOP OM OP TE BOUWEN

Auteur: **Wergroep Duurzaamheid**

EEN SCHEPPING
IN BARENSNOOD

Ik ben ziende blind. Blind voor de schoonheid van de wereld om mij heen. Blind voor al het moois dat de natuur mij te bieden heeft. Ik gedraag mij in de natuur als een olifant in een porseleinkast. Ik ben denk ik niet de enige.

De harmonie tussen de mens en de rest van de schepping is verbroken. De schade aan de schepping blijft dagelijks onverminderd hoog, en treft daarbij de meest kwetsbaren het hardst. We raken niet alleen onze verbinding met de natuur kwijt, maar ook met elkaar en met God. Paulus zegt in Romeinen 8 dat de mens met de schepping 'gezamenlijk zucht en in barensnood verkeert tot nu toe'. De pijn van de schepping moet ook ons raken en pijn doen. Maar barensweeën brengen ook nieuw leven voort. Het is een hevige pijn, maar niet zonder hoop. Deze tekst past dan denk ik ook bij het thema 'een hoop om op te bouwen'.

Wij hebben als christenen de taak om gezamenlijk te zuchten met de schepping door niet onverschillig te zijn tegenover de natuur en onze medemens in nood. Daarnaast kunnen wij een verhaal van hoop bieden, door een beweging van rechtvaardigheid te zijn. Dit besef dringt steeds breder door in de kerk. Ik put hoop uit het bericht van deze maand dat de Wereldraad van de Kerken, een zeer brede oecumenische beweging, een dringende morele oproep doet aan christenen om op te staan tegen klimaatonrechtvaardigheid en 'de waarheid te spreken tegen de machthebbers'.

De kracht van de samenleving stemt mij ook hoopvol. Kijk vooral eens naar lokale initiatieven in jouw gemeente die zich inzetten voor rechtvaardigheid. Er gebeurt meer dan je denkt. Er zijn veel mensen met een groot hart voor mens en natuur en samen krijg je veel gedaan. Je hoeft de wereld niet te veranderen, maar maak alvast een eerste stap in de richting van het goede. Door kleine stappen te zetten in je eigen leven op het gebied van duurzaamheid kun je een verschil maken. Niet omdat je de wereld in je eentje gaat redden, maar omdat liefde voor de schepping een opdracht van God is om dichterbij Hem te komen. Dan hoef je niet te wanhopen, maar mag

'HET VOLHARDEN IN HET GOEDE, ONGEACHT WAT DE TRENDS ZIJN'

je hopen en verwachten. Stefan Paas noemt die hoop 'het volharden in het goede, ongeacht wat de trends zijn'. Ik geloof van harte dat in die hoop een toekomst ligt om op te bouwen.

Hoewel mijn levensstijl nog steeds de ruimte inneemt van een olifant, hoop ik elke dag iets te leren van de waarde en schoonheid van de wereld om mij heen en mijn stappen voorzichtiger te zetten. Omdat Gods schepping het waard is om beschermd te worden.

ASIEL EN MIGRATIE

Auteur: **Werkgroep Asiel & Migratie**

Hoop op een samen-leving

Het is recentelijk alom in de media verschenen, het zogenaamde 'lintjesdebat'. Een veel besproken en omstreden debat over de uitspraak van minister Faber (Asiel en Migratie) om geen lintjes te ondertekenen voor vrijwilligers die zich hebben ingezet voor vluchtelingen. Onder het nom 'zij werken niet mee aan een betere samenleving', weigert de minister om excuses aan te bieden voor haar handelen. Dit statement resulteert in commotie in politiek Den Haag. Zo stelt Mirjam Bikker dat de vrijwilligers steun verdienen. *"Een lintje uitdelen kunnen wij niet, maar onze dankbaarheid en respect hebben jullie. Onvoorwaardelijk."*

Het feit dat er in de samenleving wel wordt gewerkt aan de integratie van nieuwkomers is een goed teken. Het zijn in het bijzonder de mensen op lokaal niveau in de samenleving die het verschil willen en kunnen maken in de maatschappij. Op eigen wijze dragen individuen een steentje bij. Samen dragen wij immers zorg voor de samenleving.

Als werkgroep Asiel en Migratie zijn we bezig om een bijdrage te schrijven voor de migratievisie van de ChristenUnie, specifiek toegespitst op gemeentelijk niveau.

Juist op dit niveau is zichtbaar dat mensen zich inzetten voor de ander. Hier gloort de hoop voor de toekomst dat we samen willen werken aan een betere samenleving en in het bijzonder ons inzetten voor de zogenoemde 'anderen' in ons land. Deze mensen hebben hun thuis verlaten en moeten in een vreemd land een 'thuis' creëren. Het helpen van deze mensen duidt op het morele principe om zorg te dragen voor en met elkaar. En is dat ten diepste niet wat samenleven betekent?

Hoewel de minister geen lintje toekent aan de vrijwilligers die vluchtelingen helpen, laten mensen op lokaal niveau zien dat zij het verschil maken. Hier gloort de hoop dat mensen zich willen inzetten voor elkaar.

Auteurs: **Denktank**

Voor jongeren die liever beleidsvisies lezen dan party's manifesten.
Voor iedereen die te veel denkt, en toch aandacht aan hoop schenkt

We dachten aan hoop en vergaten de tijd,
want wat is hoop in deze realiteit?
We wegen een woord,
tot een inzicht ons stoort.

We denken en delen soms wat verward,
maar altijd gedreven door ons hart.
Een vraag wordt een richting een vonk in de mist,
zo bouwen we hoop als je het niet wist.

Geen snelle oplossing of strak beleid,
maar ruimte voor besturen in deze tijd.
Hoop is geen beleidstaal of paragraaf in een nota,
maar iets dat fluistert tussen regels, een wijze waarheid van oma.

We denken ons door semantiek en verdwalen graag in definities,
en vinden dan ineens ambities.
Is het een gevoel of een normatief frame?
Een semantisch concept of gewoon een claim?

We filosofeerden, zoals altijd weer,
over macht en beleid en existentieel verkeer.
Maar tussen de zinnen door in woorden heel zacht,
werd iets geboren met kracht.

Geen hoop met hoofdletters, niet groot of radicaal,
maar hoop als vertrouwen een toekomstverhaal.
Als we blijven denken, maar ook blijven zien,
zorg met een hart daar begint misschien.

25 JAAR

COLOFON

HOOFDREDACTEUR Berjan de Graaf REDACTIE Daniël de Boer, Tirsä Bos, Karel Huijgen,
Marieke Braakman VORMGEVING Levi Reinds

@PerspectieF

cujongeren

PerspectieF